

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาเรื่อง ผลการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ-เทคนิค"
ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัย
ก่อนการทดลองและหลังการทดลองฝึก "การเจริญสติภาวนา
อ้าไฟ - เทคนิค" (ตารางที่ 1 ถึง 4)
- ตอนที่ 2 ผลการรวมคะแนน การวัดความมีสมาธิในเด็กปฐมวัย ก่อนและ
หลังการทดลอง (ตารางที่ 5 ถึง 8)
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัด
การฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค"
แก่เด็กปฐมวัย (ตารางที่ 9 ถึง 12)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และ หลังการทดลอง ฝึกกิจกรรม "การเจริญสติภาวนา อ้าไพ - เทคนิค" ได้แสดงไว้ในตารางที่ 1 ถึง 4

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม "การเจริญสติภาวนา อ้าไพ - เทคนิค"

พฤติกรรมด้านร่างกาย	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1 มีความคล่องแคล่ว ว่องไว	2.50	.51	1.40	.62	9.92**
2 ระมัดระวัง ตนเองให้ปลอดภัย	2.80	.41	1.33	.55	14.06**
3 มีมารยาทในการรับประทานอาหาร	3.00	.00	1.67	.48	15.23**
4 ดูแลเก็บเครื่องมือใช้ของตนเอง	3.00	.00	1.57	.50	15.58**
รวม	11.30	.70	5.97	1.22	26.72**

**P < 0.01

จากตารางที่ 1 แสดงว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไพ-เทคนิค" มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านร่างกายสูงกว่า ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไพ - เทคนิค" มีพฤติกรรมด้านร่างกาย ดีขึ้นกว่าก่อนการฝึก

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กปฐมวัย
ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม
"การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค"

พฤติกรรมด้านอารมณ์และจิตใจ	หลังการทดลอง		ก่อนการทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1 มีความขยัน	2.97	.18	1.57	.50	15.39**
2 มีความซื่อสัตย์	2.73	.45	1.40	.68	7.92**
3 มีความประหยัด	2.73	.45	1.50	.51	10.79**
4 มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	2.93	.25	1.93	.25	14.75**
5 มีความเมตตา	3.00	.00	2.00	.00	99.00**
6 มีความกรุณา	3.00	.00	2.00	.00	99.00**
รวม	17.37	.85	10.40	1.22	22.84**

** P < 0.01

จากตารางที่ 2 แสดงว่า หลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิด้วย
"การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ-เทคนิค" มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมทางด้านอารมณ์และจิตใจ
สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค" มีพฤติกรรม
ด้านอารมณ์และจิตใจดีขึ้นกว่าก่อนการฝึก

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านสังคมของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลองฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม "การเจริญสติภาวนา อำไพ-เทคนิค"

พฤติกรรมทางด้านสังคม	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1 ควบคุมอารมณ์ และแสดงออกได้ อย่างเหมาะสม	2.87	.35	1.60	.50	15.43**
2 รู้จักรอคอย	2.93	.25	1.23	.68	13.26**
3 ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	2.77	.43	1.57	.50	9.89**
4 กล้าแสดงออก	2.70	.47	1.63	.49	7.90**
รวม	11.27	.87	6.03	1.59	17.33**

** P < 0.01

จากตารางที่ 3 แสดงว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อำไพ-เทคนิค" มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านสังคมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ เด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อำไพ-เทคนิค" มีพฤติกรรมด้านสังคมดีขึ้นก่อนการฝึก

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง
และหลังการทดลองฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม"การเจริญสติภาวนา
อ้าไฟ-เทคนิค"

พฤติกรรมด้านสติปัญญา	หลังทดลอง		ก่อนทดลอง		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1 สังกะสีต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว ด้วยความสนใจ	3.00	.00	1.50	.51	16.16**
2 ช่วงระยะเวลาในการทำงาน ดีขึ้น	2.80	.41	1.30	.65	13.05**
3 จำคำใหม่ ๆ ประโยคที่ยาว ๆ เหตุการณ์ที่ใหม่ ๆ ได้	2.50	.51	1.17	.65	10.27**
4 ตั้งใจฟังนิทานและเรื่องราว	3.00	.00	1.83	.38	16.86**
รวม	11.30	.65	5.80	1.52	22.18**

** P < 0.01

จากตารางที่ 4 แสดงว่าหลังการทดลองเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึก
สมาธิด้วย"การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ- เทคนิค" มีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมด้านสติปัญญาสูง
กว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือเด็กปฐมวัยที่ได้รับ
การฝึกสมาธิด้วย"การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ-เทคนิค" มีพฤติกรรมด้านสติปัญญาดีขึ้นกว่า
ก่อนการฝึกไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือรายข้อก็ตาม

2. ผลการรวมรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะฝึกสมาธิของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย การยืนสมาธิ การเดินด้วยสติ การนั่งสมาธิ และการนอนกับสติ ได้แสดงไว้ตารางที่ 5 ถึง 8

ตารางที่ 5 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะยืนสมาธิของเด็กปฐมวัย

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
1	4	4	3	2	1	0	14
2	4	3	3	2	1	0	13
3	4	3	3	2	1	0	13
4	4	3	2	2	1	0	12
5	4	3	2	2	1	0	12
6	4	3	2	1	1	0	11
7	4	3	2	2	1	0	12
8	4	3	3	2	1	0	13
9	4	3	3	2	1	0	13
10	4	4	3	2	2	0	15
11	4	3	2	1	1	0	11
12	4	4	3	2	1	0	14
13	4	3	2	1	0	0	10
14	4	4	3	2	1	0	14
15	4	3	2	2	1	0	12

ตารางที่ 5 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะยืนสมาธิของเด็กปฐมวัย (ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
16	4	3	2	2	1	0	12
17	4	3	2	1	1	0	11
18	4	3	2	2	1	0	12
19	4	3	3	2	1	0	13
20	4	3	2	2	1	0	12
21	3	3	2	1	0	0	9
22	3	2	2	1	1	0	9
23	4	3	2	2	1	0	12
24	4	3	3	2	1	0	13
25	4	3	2	1	1	0	11
26	4	4	3	2	1	0	14
27	4	4	2	1	1	0	12
28	4	4	3	2	0	0	13
29	4	3	2	2	1	0	12
30	4	4	3	2	1	0	14
\bar{x}	3.9	3.2	2.4	1.7	0.9	0	11.77

จากตารางที่ 5 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะได้คะแนนรวมการขยับเขยื้อนในอิริยาบถอื่น 11.77 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน โดยในครั้งแรกเด็กจะได้คะแนนเฉลี่ย 3.9 ($\bar{x} = 3.9$) จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ในครั้งต่อไปเด็กจะมีคะแนนลดลงเรื่อย ๆ แสดงว่าเด็กมีสมาธิเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 6 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะฝึกเดินสมาธิของเด็กปฐมวัย

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
1	4	3	3	2	1	0	13
2	4	3	2	2	1	0	12
3	4	2	3	2	1	0	12
4	4	3	3	2	1	0	13
5	4	3	2	1	1	0	11
6	4	3	2	2	1	0	12
7	4	3	2	1	0	0	10
8	4	2	2	2	1	0	11
9	4	3	2	1	1	0	11
10	4	3	3	2	2	0	14
11	4	3	2	1	1	0	11
12	4	3	3	2	1	0	13
13	4	3	2	1	1	0	11
14	4	3	4	2	1	0	14
15	4	2	3	2	1	0	12

ตารางที่ 6 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะฝึกเดินสมาธิของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
16	4	4	3	2	1	0	14
17	4	4	3	2	1	0	14
18	4	3	3	2	1	0	13
19	4	3	4	2	1	0	14
20	4	4	2	2	1	0	13
21	4	3	2	1	1	0	11
22	4	2	1	1	1	0	9
23	4	3	2	1	1	0	11
24	4	3	2	2	0	0	11
25	4	2	2	1	1	0	10
26	4	3	3	2	1	0	13
27	4	3	3	2	1	0	13
28	4	3	2	2	1	0	12
29	4	2	3	2	1	0	12
30	4	3	4	2	1	0	14
\bar{x}	4	2.9	2.6	1.7	1.0	0	20.73

จากตารางที่ 6 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะได้คะแนนรวมการขยับเขยื้อนใน
 อิริยาบถเดิน 20.73 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน โดยในครั้งแรกเด็กจะ
 ได้คะแนนเฉลี่ย 4 ($\bar{x} = 4$) จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ในครั้งต่อไปเด็กจะมี
 คะแนนลดลงเรื่อย ๆ แสดงว่าเด็กมีสมาธิเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 7 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะฝึกนั่งสมาธิของเด็กปฐมวัย

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
1	4	4	3	2	2	0	15
2	4	4	3	2	2	0	15
3	4	4	3	3	1	0	15
4	4	4	3	2	1	0	14
5	4	4	3	2	1	0	14
6	4	3	3	2	2	0	14
7	4	3	3	2	1	0	13
8	4	4	3	2	2	0	15
9	4	4	3	2	2	0	15
10	4	4	3	3	2	0	16
11	4	4	3	3	1	0	15
12	4	4	3	2	2	0	15
13	4	4	3	2	1	0	14
14	4	4	3	2	2	0	15
15	4	4	3	3	2	0	16

ตารางที่ 7 จำนวนรอยคะแนนการขับเข็มนาฬิกาในขณะฝึกนั่งสมาธิของเด็กปฐมวัย(ต่อ)

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
16	4	4	3	2	1	0	14
17	4	3	3	3	2	0	15
18	4	4	3	3	2	0	16
19	4	4	3	3	2	0	16
20	4	4	3	2	2	0	15
21	4	3	2	2	1	0	12
22	4	3	2	1	1	0	11
23	4	4	3	2	1	0	14
24	4	3	3	2	2	0	14
25	4	4	3	2	1	0	13
26	4	4	3	3	2	0	16
27	4	4	3	2	1	0	14
28	4	4	3	2	1	0	14
29	4	4	3	3	2	0	16
30	4	4	3	3	2	0	16
\bar{x}	4	3.8	2.9	2.3	1.5	0	14.03

จากตารางที่ 7 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะได้คะแนนรวมการขับเขยื้อนในอิริยาบถหนึ่ง 14.03 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน โดยในครั้งแรกเด็กจะได้คะแนนเฉลี่ย 4 ($\bar{x} = 4$) จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ในครั้งต่อไปเด็กจะมีคะแนนลดลงเรื่อย ๆ แสดงว่าเด็กมีสมาธิเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 8 จำนวนรอบคะแนนการขับเขยื้อนในขณะที่ฝึกนอนด้วยสติของเด็กปฐมวัย

คนที่	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
1	4	3	3	2	2	0	14
2	4	4	3	3	1	0	15
3	4	3	3	2	1	0	13
4	4	4	3	2	2	0	15
5	4	3	2	2	1	0	12
6	4	4	3	3	2	0	16
7	4	4	3	2	2	0	15
8	4	4	3	3	2	0	16
9	4	4	3	3	1	0	15
10	4	4	3	2	2	0	15
11	4	4	3	2	2	0	15
12	4	4	3	3	2	0	16
13	4	4	3	3	1	0	15
14	4	4	3	3	2	0	16
15	4	4	3	3	2	0	16

ตารางที่ 8 จำนวนรอยคะแนนการขยับเขยื้อนในขณะฝึกนอนด้วยสติของเด็กปฐมวัย (ต่อ)

คนท	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	ครั้งที่ 5	ครั้งที่ 6	รวม
16	4	4	3	3	1	0	15
17	4	4	3	2	2	0	15
18	4	4	3	2	2	0	15
19	4	3	4	3	2	0	16
20	4	4	3	3	2	0	16
21	4	4	3	2	2	0	15
22	4	3	3	2	1	0	13
23	4	4	2	3	1	0	14
24	4	4	3	3	2	0	16
25	4	4	3	3	1	0	15
26	4	4	3	2	2	0	15
27	4	4	3	3	2	0	16
28	4	4	3	3	2	0	16
29	4	4	3	3	2	0	16
30	4	3	3	3	2	0	15
\bar{x}	4	3.8	3.0	2.6	1.7	0	15.06

จากตารางที่ 8 แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้วเด็กจะได้คะแนนรวมการขยับเขยื้อนใน
อิริยาบถนอน 15.06 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน โดยในครั้งแรกเด็กจะ
ได้คะแนนเฉลี่ย 4 ($\bar{x} = 4$) จากคะแนนเต็ม 4 คะแนน ในครั้งต่อไปเด็กจะมี
คะแนนลดลงเรื่อย ๆ แสดงว่าเด็กมีสมาธิเพิ่มขึ้น

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผลการวิเคราะห์คะแนนความพึงพอใจของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การฝึกสมาธิด้วยกิจกรรม "การเจริญสติภาวนา อ้าไผ - เทคนิค" แก่เด็กปฐมวัย ได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 10 ถึง 13

ตารางที่ 9 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อเด็กปฐมวัย ด้านร่างกาย หลังการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไผ - เทคนิค"

ด้านร่างกาย	พบ		ระดับความพึงพอใจ		ลำดับที่
	จำนวนร้อยละ		\bar{X} (N = 30)	S.D	
เด็กมีมารยาทในการ รับประทานอาหาร	30	100	2.73	.45	1
เด็กรู้จักเก็บของ เครื่องใช้ของตน	30	100	2.57	.50	2
เด็กรู้จักระวังรักษา ความปลอดภัย เช่น ในการเล่น	30	100	2.33	.48	3
			2.54	.47	

จากตารางที่ 9 แสดงว่า หลังจากที่เด็กได้รับการฝึกสมาธิแล้ว ผู้ปกครอง
ทุกคนพบพฤติกรรมทางด้านร่างกายของเด็กทุกข้อ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจในพฤติกรรม
ด้านนี้ในระดับความพึงพอใจอย่างยิ่ง ยกเว้นพฤติกรรมการรู้จักระวังรักษาความปลอดภัย
มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพอใจเท่านั้น

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ
เด็กปฐมวัย ด้านอารมณ์จิตใจ หลังการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค"

ด้านอารมณ์/จิตใจ	พบ		ระดับความพึงพอใจ		ลำดับที่
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X} (N = 30)	S.D	
เด็กชอบรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	30	100	2.73	.45	1
เด็กมีความเมตตา	30	100	2.73	.45	2
เด็กรู้จักประหยัด	30	100	2.60	.50	3
			2.69	.49	

จากตารางที่ 10 แสดงว่า หลังจากที่เด็กได้รับการฝึกสมาธิแล้ว ผู้ปกครอง
ทุกคน พบพฤติกรรมทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กทุกข้อ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจ
อย่างยิ่งในพฤติกรรมดังกล่าว ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือรายข้อก็ตาม

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ
เด็กปฐมวัย ด้านสังคม หลังการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค"

ด้านสังคม	พบ		ระดับความพึงพอใจ		ลำดับที่
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X} (N = 30)	S.D	
เด็กรู้จักทำความเคารพ					
ไหว้ และทักทาย	30	100	3.00	.00	1
เด็กรู้จักการรอลอย	30	100	2.70	.47	2
			2.85	.48	

จากตารางที่ 11 แสดงว่า หลังจากที่เด็กได้รับการฝึกสมาธิแล้ว ผู้ปกครอง
ทุกคน พบพฤติกรรมทางด้านสังคมของเด็กทุกข้อ และผู้ปกครองพึงพอใจในพฤติกรรมดังกล่าว
อยู่ในระดับความพึงพอใจอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือรายข้อก็ตาม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อ
เด็กปฐมวัย ด้านสติปัญญา หลังการฝึกสมาธิด้วย "การเจริญสติภาวนา อ้าไฟ - เทคนิค"

ด้านสติปัญญา	พบ		ระดับความพึงพอใจ		ลำดับที่
	จำนวน	ร้อยละ	\bar{X} (N = 30)	S.D	
เด็กทำกิจกรรมใช้เวลา					
มากขึ้นได้	30	100	2.63	.49	1
เด็กจำเนื้อเพลง พูดเลียน					
แบบคำหรือคำคล้องจองได้	30	100	2.60	.50	2
เด็กชักชวนเพื่อนลง ญาติ					
ฝึกสมาธิ	7	23.3	2.10	1.40	3
เด็กฝึกสมาธิเมื่อมีเวลาว่าง	2	6.6	2.00	0	4
			2.36	1.35	

จากตารางที่ 12 แสดงว่า หลังจากที่เด็กได้รับการฝึกสมาธิแล้ว ผู้ปกครอง
ทุกคนพบพฤติกรรมสองข้อแรก ผู้ปกครองที่พบพฤติกรรมดังกล่าว มีความพึงพอใจอยู่ใน
ระดับความพอใจอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะพิจารณาโดยส่วนรวมหรือรายข้อก็ตาม

ส่วนพฤติกรรมข้อ 3 และ 4 มีผู้ปกครองพบพฤติกรรมจำนวน 7 และ 2 คน
ตามลำดับ ผู้ปกครองที่พบพฤติกรรมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพอใจ ไม่ว่าจะพิจารณา
โดยส่วนรวมหรือรายข้อก็ตาม